

Program 2024

RÁMCOVÝ HARMONOGRAM DNE

úterý, středa	čtvrtek	
7:00 - 7:30	7:00 - 7:30	Ranní cvičení pod duby
7:30 - 8:15	7:30 - 8:15	Snídaně
8:00 - 8:45	8:00 - 8:45	<u>Ranní zpěv</u>
9:00 - 12:00	16:00 - 19:00	<u>Přednáška nebo exkurze</u>
12:00 - 14:00	12:00 - 14:00	Oběd
13:00 - 14:00	11:15 - 12:00	<u>Diskuzní skupiny</u>
14:00 - 16:00	8:55 - 11:00	<u>Jednorázové dílny</u>
16:00 - 17:00	15:30 - 16:00	Přestávka
17:00 - 19:00	13:30 - 15:30	<u>Kontinuální dílny</u>
19:00 - 20:00	19:00 - 20:00	Večeře

20:00 - 22:00	20:00 - 22:00	Večerní program
---------------	---------------	-----------------

Pro každý den si účastník vybírá dopolední program (přednášku nebo exkurzi), kontinuální diskusní skupinu (pro celou Letní školu jednu), jednorázovou dílnu (pro každý den jinou, celkem tedy tři různé) a kontinuální dílnu (jednu pro celou Letní školu).

Přihlášku na volitelný program obdrží účastník po uhrazení všech faktury: za program, ubytování i stravu. Přihlášky budou zasílány postupně, spravedlivě :), dle data Vaší přihlášky na Letní školu.

RANNÍ PROGRAM

Olga Závadová: Ranní zpěv

Úterý, středa, čtvrtek, pátek 8:00 - 8:45

Zpívá se venku v kruhu pod širým nebem. Pocítíme nebe nad hlavou a pevnou zem pod bosýma nohama, studenou trávu, sami sebe, jak nás země drží a my do ní vrůstáme. Pak můžeme postupně probudit svůj hlas. Začneme vytvářet tóny v jednotlivých částech svého těla, až objevíme své rezonátory. Nakonec otevřeme oči dokořán a podíváme se do mraků, zhluboka se nadechneme a zpíváme písně na pozdrav Matce Zemi, máváme Slunci, objímáme stromy, zdravíme se navzájem.

DOPOLEDNÍ PROGRAM

PŘEDNÁŠKY

H1 Gaye Amus

Úterý 6. 8. 2024 9:00 - 12:00

Péče o zemi, péče o lidi, a spravedlivé sdílení v přírodní pedagogice / Earth care, people care and fair share in nature pedagogy

"Permakultura je systém, který vytváří odolné a udržitelné vztahy mezi lidmi a zbytkem přírodního světa." (Příručka Děti v permakultuře (Alderslowe, Amus & Deshaies, 2018). Jak může být les, soběstačný ekosystém plný biodiverzity a náš největší učitel, inspirací ve vzdělávání? Co všechno se můžeme od Země a všech bytostí naučit? Jak můžeme utvářet naše soužití s přírodou udržitelnějším způsobem? Díky souboru etických zásad a principů je to možné. Jste zváni k oslavě přírody a její rozmanitosti.

(Přednáška v angličtině, simultánně tlumočeno do češtiny. Pro příjem simultánního tlumočení je nutné mít vlastní sluchátka a mobilní telefon nebo počítač s připojením na wifi.)

H2 Elizabeth Henderson

Středa 7. 8. 2024 9:00 - 12:00

Hluboké naslouchání přírodě a malým dětem jako nástroj pro formování udržitelnější budoucnosti pro všechny / Can you see me, hear me, walk with me and let me sing my song? Listening deeply to both Nature and our youngest children, to help create sustainable futures for all

Ztráta původních cest, kterými se kdysi řídili naši předkové ve vztahu k přírodě, má ničivé důsledky pro biologickou rozmanitost v západním světě a pro blaho naší planety a jejích obyvatel. Co nás přivedlo do tohoto bodu naší historie? Jak mohou odborníci pracující s malými dětmi řešit současnou krizi udržitelnosti? Na tomto zasedání o těchto otázkách promluví Dr. Elizabeth Hendersonová. Elizabeth čerpá z vyprávění příběhů, představivosti, hudby, vyprávění, ztělesnění, smyslů, neurologie, umění, domorodých cest (včetně svého skotského a keltského původu) a čtyřicetileté praxe v práci s dětmi, aby vám pomohla čelit globální krizi udržitelnosti. Provede vás cestou s využitím Kola roku, kterou můžete později využít se svými dětmi a jejich rodinami, a pomůže vám zasít semínka rozmanitosti, inkluze a opětovného okouzlení Matkou Zemí.

(Přednáška v angličtině, simultánně tlumočeno do češtiny. Pro příjem simultánního tlumočení je nutné mít vlastní sluchátka a mobilní telefon nebo počítač s připojením na wifi.)

H3 David Sobel

Čtvrtek 8. 8. 2024 16:00 - 19:00

Část I.: Osvědčené postupy v předškolním vzdělávání v přírodě ve Spojených státech amerických / I. Best Practices in Nature-based Preschool Education in the United States

Přírodní školky, lesní školky, jednodenní pobyty v lese nebo v parku - ve Spojených státech a v Kanadě v posledním desetiletí rozkvetlo mnoho různých forem předškolní výchovy v přírodě. Z tohoto rozkvětu vzešlo mnoho úžasných, inovativních programových prvků. Každý měsíc se objevují nové nápady, od matematiky se šíškami přes spaní venku až po zpívání a tancování v dešti. David tyto inovativní nápady shromáždil ve své knize *The Sky Above and the Mud Below* (*Nebe nad hlavou a bláto pod nohama*). Podělí se s vámi o mnohé z těchto postupů a bude vyprávět některé ze svých oblíbených příběhů o vzdělávání malých dětí venku.

Část II.: Bude moje dítě připraveno na školu? Přehled desetiletého výzkumu programů pro děti v raném věku v přírodě / Will My Child Be Ready for Kindergarten or First Grade?: A Review of Ten Years of Research on Nature-based Early Childhood Programs

David Sobel s výzkumníky z Michiganu a Minnesoty ve Spojených státech pracoval na výzkumu, který porovnával děti v programech předškolního vzdělávání v přírodě oproti dětem v tradičních kvalitních programech předškolního vzdělávání. Výzkum se zaměřil na rozvoj rané gramotnosti, rozvoj matematické gramotnosti, učení STEM, motivaci, odolnost, výkonné funkce a další. Byl prováděn v soukromých školách v přírodě, veřejně financovaných programech *Head Start*, univerzitních laboratorních školách a veřejných předškolních programech. V duchu hesla "pomalu a jistě" se objevil zajímavý příběh o přínosech venkovních programů. Pozor, spoiler: Odpověď na otázku, zda bude mé dítě připraveno na školu, když chodí do lesní školky, zní jednoznačně *ano*!

(Přednáška v angličtině, simultánně tlumočeno do češtiny. Pro příjem simultánního tlumočení je nutné mít vlastní sluchátka a mobilní telefon nebo počítač s připojením na wifi.)

EXKURZE

E1-3 A **Greg Sommer: Kojotí učení** / Coyote teaching

Úterý a středa 9:00 - 12:00, čtvrtek 16:00-19:00

Zvířata žijí svůj tajný život všude kolem nás. Liška, která každou noc navštěvuje zahradu, nebo červenka, která hnízdí nedaleko, či krahujec, který tuto červenku pozoruje. Tito naši sousedé jsou pro nás často neviditelní a možná o jejich existenci ani nevíme. Jejich svět a životy jsou ovládány těmi našimi, a jak jejich počet klesá, téměř vůbec si to neuvědomujeme. Jak v dětech podpořit povědomí a zvědavost o naší místní fauně a flóře? Aby o ptáčkovi králíčkovi ohnivém věděly stejně jako o sněžném levhartovi (nebo dinosaurech). Budeme zkoumat, jak číst příběhy v krajině prostřednictvím stop, které po sobě zvířata zanechávají, a jak s dětmi rozvíjet nástroje poznávání přírody, a jak v nich podpořit zvědavost a hlubší vnímavost k místu, kde žijí.

(anglicky, tlumočeno do češtiny)

E1-3 B Gunter Grün-Oostinga: Podpora přirozené inteligence pomocí tematických projektů na příkladu "doby kamenné" / Promoting natural intelligence with thematic projects on the example "Stone Age"

Úterý a středa 9:00 - 12:00, čtvrtek 16:00-19:00

Objevování a využívání vlastních zdrojů, vysoká odolnost a pevné fyzické a duševní zdraví jsou charakteristické znaky dětí s vysokou přirozenou inteligencí. Toto pojetí inteligence se zásadně liší od obvyklého zaměření měření inteligence, a přesto je rozhodující pro mnoho životních situací v našem městském světě. Vedle volné hry k tomu mohou cenným způsobem přispět řízené tematické projekty v lesních mateřských školách nebo lesních školkách.

Během exkurze budou na příkladu tematického projektu "Doba kamenná" představeny a vyzkoušeny různé aspekty:

- sociální spolupráce prostřednictvím terénních her
- empatie s jinými tvory prostřednictvím rolových her
- praktické dovednosti při výrobě jednoduchých nástrojů, oděvů a šperků z přírodních materiálů
- hravý smyslový trénink v přírodě
- propojení s přírodou prostřednictvím vyprávění příběhů a písní.

- umělecké ztvárnění na téma doby kamenné
- začlenění přírodních rituálů do hraní rolí

Program vychází ze 17 let zkušeností s výukou v přírodě a také z mnohaleté praxe mentora skandinávské metody Friluftsliv.

(Anglicky, středa a čtvrtek tlumočeno do češtiny; středeční exkurze je přednostně určena účastníkům ČNFB projektu **"Síla zvenku a z nitra - jak lesní školky posilují děti a komunitu"**)

(anglicky, tlumočeno do češtiny)

ODPOLEDNÍ PROGRAM

DISKUZNÍ SKUPINY

Úterý, středa 13:00 - 13:45, čtvrtek 11:15 - 12:00

Příležitost pro setkání nad EVVO tématy, sdílení zkušeností a možností EVVO v lesních školkách pod vedením členek Skupiny pro kvalitu a některých zahraničních hostů.

D1 Katia Hueso: Inclusive nature

Nature is known to be beneficial for the development and wellbeing of all. Playing and staying in nature improves health, cognition and physical prowess. However, people with disabilities have difficulties accessing nature, both from the physical and the cognitive points of view. Educational settings tend to avoid going out with children with disabilities, for fear of risk. In this discussion we will look at nature through the lens of inclusion. How inclusive is nature? What are the advantages of being in nature for people with disabilities and other additional needs? How does risky play benefit them? How can we make nature more accessible?

(Diskusní skupina je v angličtině, bez tlumočení)

D2 Gunter Grün-Oostinga: Resilience a přirozená inteligence jako nástroje pro naše děti v ohroženém světě / Resilience and nature intelligence as tools for our children in a threatened world

Naše děti čelí výzvám, které si dnes ani neuvědomujeme, ani nedokážeme správně posoudit jejich rozsah. Namísto kánonu znalostí z minulého století proto potřebují odolnost a schopnost přizpůsobit se změnám, stejně jako formu inteligence, která jim umožní dobře se starat o své přirozené životní podmínky na osobní i společenské úrovni.

Co můžeme jako pedagogové v přírodě udělat pro podporu odolnosti a přírodní inteligence u dětí? Jak spolu tyto dvě základní dovednosti souvisejí a jakými praktickými metodami můžeme dětem pomoci je rozvíjet? A konečně, jak můžeme poznat, že jsme úspěšní? Po stručném teoretickém vstupu o těchto dvou pojmech budou účastníci pozváni ke společné diskusi na toto téma.

Our children are facing challenges that we are neither aware of today nor can we properly assess their extent. Instead of the canon of knowledge of the last century, they therefore need a resilience and adaptability to change as well as a form of intelligence that enables them to take good care of their natural living conditions on a personal and social level.

What can we as nature educators do to promote resilience and nature intelligence in children? How are these two basic skills connected and what practical methods can we use to help children develop them? And finally, how can we recognise that we are successful? After a brief theoretical input on the two terms, I would like to encourage a joint discussion on this topic.(anglicky, tlumočeno do češtiny)

D3 Tereza Valkounová: International experience shared

Meet your colleagues from different countries and share your stories of lessons learned. In a closed circle we will discuss the actual situations of forest kindergartens in represented countries. The aim of each circle is to get and give each other feedback or support for possible options and good next steps.

Diskusní skupina bude v angličtině bez tlumočení.

D4 Johana Passerin a Bára Nováková: Rituály v lesní školce: spojení kultury a přírody

Děti mají velký smysl pro rituálno, a dovedou odlišit, co je posvátné, co obyčejné a podle toho se chovat. To dokazují dlouholeté zkušenosti z pedagogické praxe, které jsou navíc podloženy doktorandským výzkumem Barbory Novákové. Diskusní skupina nabídne prostor pro sdílení zkušeností a zamyšlení nad otázkami: jak využít pedagogického rituálu pro naplňování vývojových potřeb malého dítěte - potřeby řádu, srozumitelnosti, místa, opory, hranic a limitů, bezpečí a ochrany, výživy a vztahu. Jak dítě vnímá čas a proměny přírody v cyklu roku? Jakou hraje pedagogický rituál úlohu ve vytváření environmentální senzitivity dítěte a jak napomáhá dítěti ve věkově přiměřeném chápání ekologických dějů a zákonitostí? Jak lze takový rituál vytvořit, aby byl funkční a pravdivý?

Diskusní skupinu povedou speciální pedagožka Johana Passerin a religionistka a chůva Barbora Nováková.

D5 Veronika Formánková: Sebepečer a péče o tým

Diskusní skupina bude připravena pro ty, kteří chtějí mít zdravě nastavené fungování v pracovním týmu. Jak poznávat své hranice a držet si je, kde je rovnováha mezi profesním očekáváním a pracovní realitou. Diskuzi povede dlouholetá ředitelka lesní mateřské školy, ale nikoliv terapeutka. Cílem je nabídnout zamyšlení nad tématem, sdílení s ostatními a zásobník praktických doporučení, jak o sebe pečovat.

Z perspektivy uskutečňování environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty, budou účastníci směřovat k definování rizikových bodů, výzev, příležitostí a zdroj. Zamyslí se nad tím, jak může být příroda nejen pracovištěm, ale také zdrojem a jak může pomoci vědomí sounáležitosti s místem a regionem.

D6 Martina Březinová: Leadership: práce v týmu a jeho budování

Tato diskusní skupina je určena začátečníkům a těm, kteří se obávají své nové role, ve které se nedávno ocitli, nebo je teprve čeká. Pozornost bude věnována otázkám udržitelnosti: jaký počet lidí v týmu je na jednu skupinu cca 16 dětí potřeba ve vztahu k podmínkám lesní školky. Jak předcházet fluktuaci, jak posílit stabilitu týmu a co je důležité pro prevenci vyhoření. Dalším důležitým bodem bude evaluace týmu, která je pro všechna výše uvedená témata velmi důležitá a často opomíjená. V diskuzi budou účastníci hledat odpovědi na to, jaké kvality

a znalosti by měl pedagog/průvodce v lesní školce mít v kontextu přírodní pedagogiky - každodenního kontaktu s přírodou; proč je důležitý zájem o přírodu a její zákonitosti, jak je potřebná znalost místní krajiny a sounáležitost s regionem.

D7 Adéla Nešporová: Jak využít fundraising při EVVO

Pro mnohé koordinátory školek a realizátory EVVO jsou slova grantový fundraising, negrantový fundraising, fundraisingová strategie, fundraisingový plán, fundraisingová kampaň, ESG strategie, dárci, sponzoři, podporovatelé, komunikace se samosprávou, dotace atd. děsivá a neprobádaná džungle. Na této diskusní skupině budou moci objevit jejich nepostradatelný význam pro lesní klub nebo lesní školku při realizaci EVVO. Cílem je účastníky pro shánění financí třeba i nadchnout a pracovat tak ve prospěch školky. Účastníci se naučí tvořit fundraisingový plán, budou moci diskutovat možnosti, kde a jak získat finanční zdroje. Tématická skupina je určena jak pro začínající tak i zkušené ředitelky a koordinátorky a vede účastníky k cílenému fundraisingu zaměřeného na rozvoj a realizaci EVVO v LK/LMŠ a schopnosti přimět své okolí k tvorbě a naplňování ESG strategií ve prospěch ŽP.

D8 Zora Javorská: Inkluze v lesní školce

Kontinuální diskusní skupina o začleňování dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do vzdělávání v lesní mateřské škole. Dílna se bude věnovat jak obecně inkluzi, tak hlavně jejím specifikům v prostředí lesní školky. Bude zaměřena na přímý kontakt s přírodou a EVVO a na to, jak jej využívat při práci s dětmi se speciálními potřebami. Jak zpřístupnit přírodu a environmentální výchovu také dětem s postižením nebo oslabením? Lektorka nabídne příklady dobré praxe z LMŠ Jelínek, kterou vede: případové studie inkluze dívky se zrakovým postižením a chlapce s Downovým syndromem. Lektorka bude sdílet zkušenosti se spoluprací s SPC a PPP, zkušenosti se spoluprací s asistenty pedagoga - jak ji správně a včas nastavit. Současně bude dost prostoru na dotazy, problémy, zkušenosti účastníků.

D9 Karolína Kostínková: Budujeme zázemí pro lesní školku

Diskusní skupina je určena pro všechny, kteří se zajímají o budování a provozování lesní školky, zejména pro ty, kteří jsou teprve na začátku a shánějí informace o aktuálních normách a novém stavebním zákoně a praktické tipy pro výstavbu zázemí. Pro zkušenější, kteří již touto cestou prošli, bude cenná možnost sdílet zkušenosti a nápady, jelikož zázemí lesní školky není dům a tudíž je lze pořád měnit a vylepšovat. Cílem diskusní skupiny je podpořit environmentálně odpovědný přístup k výstavbě a provozu lesních školek a vytvořit prostředí přátelské jak k dětem, tak k přírodě.

D10 Jan Kršňák: Digiděti, smysluplnost sítí a živý svět

Jak se mění lidské pohledy, když sdílí tolik času s obrazovkami. Co se při tom odehrává v dětech a co se odehrává v nás. Ve skutečnosti to všichni víme. Denně cítíme, co se děje s přírodou, když do ní přidáváme další a další stroje a zařízení. Proč to děláme, když víme, že totéž se stále hlouběji zapisuje i do našich těl, myslí a duší. Měníme, co znamená být životem. Diskusní skupina bude věnována pocitům a zážitkům z digitalizace života. Víme, co je potřeba udělat, teď přijdeme na to, jak se do toho pustit. K něčemu se nám technologie mohou hodit a k něčemu ne. Třeba k záchraně biodiverzity moc ne, k výchově dětí také spíše ne. Ale například pračky jsou užitečné. Mezi řečí, v očích všech těch sítí, objevíme nové pohledy, které se před námi otevírají. Budeme si vyprávět příběhy rozšiřující lidské vidění, zahlédneme pohyby hejn, rojů a rostoucích hub a všimneme si vzájemně se prostupujících těl. Člověka a

svět odedávna propojuje celá řada sítí. Samota se v přírodě nevyskytuje. Zklidňování digisvěta (kvůli dětem či kvůli sobě) je hřištěm, kde se dá dobře cvičit zklidňování světa, v němž se pár strojů velkých jako planeta rozhodlo běžet rychleji než ten nejsilnější vítr. Zastavíme se a probereme, jak jsou na tom děti, příroda i my sami v podivných časech.

D11 Klára Krchňavá: Začínající průvodce

Debata má za cíl nabídnout účastníkům různé pohledy na zvyšování kompetencí pedagogů v oblasti vzdělávání dětí předškolního věku v přírodě. Téma se týká převážně začínajících pedagogů a pečovateli a jejich kolegů. Pozornost bude věnována hlavním pilířům vzdělávání (EVVO, pedagogicko psychologická oblast, tvořivé metody), podpurným oblastem (práce s týmem, evaluace, komunikace, sebepečce, odborné znalosti přírody), specifikům organizace vzdělávání a dlouhodobě udržitelnému přístup práce člověka v přírodě. Debata bude zaštitěna zkušeným garantem péče o začínající průvodce.

D12

Marek Rosenheim (Famtents), Vláďa Hulín (Tentwood), Marek Fiala (maringotka Fiala) - Udržitelná zázemí pro lesní MŠ

Lesní školky jdou udržitelným směrem. Stejně tak se dívají i na stavbu různých zázemí. Aby bylo v souladu s přírodou, v přímém kontaktu s přírodním prostředím. Postavit zázemí školky neznámá pouze postavení objednaného, ale vymyslet zázemí citlivě k přírodě, je třeba vnímat zázemí jako součást celku - obce, komunity, místních zvyklostí. Školky budují vztah - nejen mezi lidmi, ale i mezi dětmi a přírodou. V rámci letní školy budeme mít možnost poslechnout si vstupy zkušených, kteří jsou ochotni sdílet - z čeho jsou jurty, jaké izolace jsou možné? Okna plastová či skleněná? Jak je udržovat? Co dělat, když...? Máte mongolskou jurtu a plesniví? Jsou možnosti, jak si pomoci, případně, jak tomu zabránit. Jurty jsou však jen jedním řešením, je možné mít teepee. Hodí se do celoročního provozu? Maringotka - jak se staví, co je použito za materiály? Jak dovést ekologicky elektřinu? Jak pracovat s případnými zdroji v ní? Přijďte s námi diskutovat.

Diskutovat budete moci s pány Markem Rosenheimem (Famtents), Vláďou Hulínem (Tentwood) a Markem Fialou (maringotka Fiala)

JEDNORÁZOVÉ DÍLNY

Úterý a středa 14:00 - 16:00, čtvrtek 9:00 - 11:00

Účastníci si zvolí na každý den jinou jednorázovou dílnu.

J1 Nadja Hillgruber: International dumplings (over an open fire) / Mezinárodní knedlíčky

Úterý a středa 14:00 - 16:00, čtvrtek 9:00-11:00

Food connects! Dumplings are found all over the world. A very special treat! Whether sweet or salty, Czech knedlíky, Swiss plätzli, Polish pierogi, Georgian chinkali, Ukrainian varenyky, Chinese dim sum, Austrian krapfen, Arabic sambusak, Indian samosa, Italian tortellini, Tibetan momos, Schwabian Maultaschen or anything else you can think of in terms of dumplings - almost every country offers them, which is why there is an enormous variety of variations of this popular dish worldwide. In this cookery workshop at the summer school in the Czech Republic, participants will learn how to make dumplings from different countries. Eating

together is the easiest way to strike up an honest dialogue with strangers. Each pocket is lovingly prepared by hand and filled with delicious ingredients. After cooking, all participants distribute the dumplings and we enjoy our food together with everyone in a warm and friendly atmosphere. The preparation and cooking takes place over an open fire. Participating dumpling cooks who would like to teach others the art of making dumplings from their own country are very welcome.

The workshop will be in English without translation. Dílna je pouze v angličtině.

J2 Martin Hůla: Estetické vnímání přírody

Úterý a středa 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Během workshopu si představíme současné vědecké teorie a empirické studie zkoumající estetické vztahování se člověka ke krajině, rostlinám a zvířatům. Podíváme se na to, jaké faktory ovlivňují, co se člověku zdá krásné a co ošklivé, podle jakých zákonitostí se řídíme jako druh a jaký vliv má kultura a individuální zkušenost. Společně se pak skrz krátká praktická cvičení pokusíme určit, jaké důsledky z toho plynou pro management krajiny a ochranu přírody a jak lze naše poznatky uplatnit ve výuce v lesní mateřské škole.

J3 Greg Sommer: Animal Tracks and Trails: Reading the Stories of Place

Úterý a středa 14:00 - 16:00

How can we work with games, stories and other activities to develop a deeper relationship to the natural world around us? We will explore how to expand our senses and develop a fine ear to listen for the quiet song of the birds and read stories in tracks and fragments that are left behind from our four-legged neighbors. Come prepared to be outside with whatever weather comes and be ready to listen to stories and engage in games.

The workshop will be in English without translation. Dílna je pouze v angličtině.

J4 Elizabeth Henderson: Working with the Cycle of the Year

Čtvrtek 9:00 - 11:00

Building on Wednesday's keynote talk, and using the Wheel of the Year, Elizabeth will use an imaginative, creative, and gentle eco-therapeutic approach, to help you engage with the more-than-human world. By deepening your listening and your understanding of the ways in which nature speaks, you will explore how to build more imaginative, sustainable, and ethically-based pathways in your life as well as experience therapeutic pathways suited to your work in the early years.

Elizabeth will share some simple steps to help nurture a healthier and more vibrant relationship with Nature through art, craft, music, and the imagination which you can later use with your children; helping you to be the change for a sustainable future.

The workshop will be in English without translation. Dílna je pouze v angličtině.

J5 Darren Lewis: An introduction to Skogsmulle

Úterý a středa 14:00 - 16:00

Skogsmulle is a nature-based pedagogy originating in the Swedish Outdoor School movement known as "I ur och skur". The concept was created in Sweden by Gösta Frohm in the 1950s and today one in every four children experiences the magic of learning with Skogsmulle. Through this practical workshop, an introduction to this concept will be shared. Skogsmulle translates as Skogs (Forest) & Mulle (Character) and can be used in the form of a puppet, a person in costume or referenced in a song, story or a game. Skogsmulle and his friends are stewards of nature and through their stories, fairy tales, songs and lessons they provide children with inspirational, holistic, child-centered learning experiences. The concept supports children's development during their period of mastery through fantasy play. Skogsmulle, along with nature, acts as a third teacher to aid children's development and understanding of the world.

The workshop will be in English without translation. Dílna je pouze v angličtině.

J6 Gaye Amus: Inspiration from Nature

Čtvrtek

9:00

-

11:00

Nature is the biggest teacher and also the forest is the best example for a sustainable system. During the workshop participants will get inspiration from nature and find the hidden permaculture ethics and principles in the forest. In small groups they will look for these ethics and principles in nature and be aware of the more-than human world. Through this they will find examples on how nature works and get a better understanding of how nature has inspired humanity for centuries with an aim of seeing the bigger picture.

The workshop will be in English without translation. Dílna je pouze v angličtině.

J7 Eva Vobrová: Práce s ovčí vlnou

Úterý a středa 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Surová ovčí vlna je jedinečný tvůrčí a řemeslný materiál. Účastníci této dílny se vydají na objevnou cestu za možnostmi jejího širšího využití v přírodní pedagogice. Zjistí, jak získat kvalitní lokální surový materiál. Dozví se, jak si vybrat to správné rouno pro svůj konkrétní projekt. Ponoří se do alchymie barvení. Vyzkouší si různé možnosti česání, na kartáčích, hřebenech i bubnové česače. A na konec se naučí příst na vřetánku, a to včetně skaní.

S sebou na workshop je třeba si přinést vřetánko. Návod na jeho vlastní výrobu je např. [zde](#) Vřetánko budete na místě k prodeji za 200 Kč.

Bude vybírán příspěvek na materiál (vlna, barvy) a nástroje 50 Kč - platí se přímo na workshopu lektorce. Ovčí vlnu zpracovanou na workshopu si účastníci odnáší s sebou, aby mohli dál samostatně praktikovat.

J8 Kateřina Jančaříková: Zvířata v předškolním vzdělávání

Úterý a středa 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Děti a zvířata patří k sobě. Dílna Kateřiny Jančaříkové je určena zájemcům o problematiku vzdělávání a aktivity za pomoci zvířat. Jejím cílem je inspirovat učitele, kteří mají psa, k jeho zapojení do výuky. Pro ty, kteří už svého čtyřnohého kamaráda do školky berou, nabídne možnosti, jak zefektivnit využívání zvířat v předškolním vzdělávání, a to nejen k rozvoji environmentální senzitivity. V úvodu bude stručně představeno teoretické zázemí s odkazy a ukázkou literárních zdrojů k dané problematice. Následně budou účastníci vtaženi do programu

za asistence psa. Část programu sami zažijí a část budou pozorovat a hodnotit jeho propojení se vzdělávacími cíli. Následně budou stručně představeny další vybrané příklady aktivit se zvířaty a příklady dobré praxe; zde bude prostor ke sdílení zkušenosti účastníků. Poslední půlhodina dílny bude vycházet z potřeb a zájmu účastníků, lektorka je připravena zodpovědět dotazy či ukázat např. polohování, zrcadlení, prvky výcviku apod. Při dílně bude asistovat živý pes s canisterapeutickým certifikátem.

J9 Klára Krchňavá: Pestrá zahrada bez rýče a motyky

Úterý a středa 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Dílina je volně inspirována knihou Masanobu Fukuoky *Revoluce jednoho stébla trávy*. Tento japonský farmář je známý svým manifestem *Revoluce jednoho stébla slámy* i přístupem, který nenarušuje přirozený chod věcí. Jeho princip je využitelný ve vztahu k zemědělství i k fungování celé společnosti. Kniha samotná představuje určitým způsobem výzvu v přemýšlení o globální společnosti a jejich hranicích a závislostech na zásobování jídlem přes celou planetu. Na workshopu bude pozornost zaměřena na fakta i na praktické činnosti a vlastní prožitky. Při společné činnosti budou využity materiály, které nabízí příroda v okolí Ekocentra. Součástí bude také reflexe různých pohledů na přírodu, lidských postojů k ní a ujasňování si vlastních hodnot a přístupů. Cílem workshopu je podpořit schopnost účastníků citlivě navázat kontakt s přírodním prostředím a citlivost k přírodě.

Na workshop je potřeba si donést sáček s vlastními semeny (květiny, byliny, trávy).

J10 Kateřina Čiháková: Jak mluvit o změně klimatu s dětmi předškolního věku, s rodiči a s kolegy*nněmi

Středa 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Středeční dílna je tlumočena do angličtiny a zároveň přenášena online, čtvrteční dílna je pouze v českém jazyce.

Mluvíte s kolegy, rodiči nebo dětmi o klimatické změně? Nebo se tématu spíš vyhýbáte? Dílna nabídne pohled na aktuální stav, příčiny, dopady a možná řešení, jejich potenciál a efektivitu. Na příkladech ukáže principy pro komunikaci klimatické změny. Účastníci si budou moci vyzkoušet, jak funguje náš mozek a kognitivní zkreslení v kontextu složitého problému, jakým klimatická změna je. Zaměří se na tvorbu pozitivní vize budoucnosti, na volbu důvěryhodného posla/mluvčího, zapojení emocí, na okamžiky pro tvorbu společného závazku a na vhodné narativy. Ukáže příklady dobré praxe ze zahraničí, které pracují na rozvoji komunity se sdíleným přesvědčením o pozitivní změně. Čas bude věnován diskusi a praktickým ukázkám v zahradě a okolí, na kterých tématech seznamovat s problémem klimatické změny předškolní děti, například řešení v oblasti pěstování zeleniny, kompostování, dopravy a vytápění/chlazení budov.

J11 Marie Rumlenová: Jít rovnou za nosem - byliny, vůně a aromaterapie

Úterý a středa 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Jít rovnou za nosem - byliny a vůně jako cesta k sobě a místu. Jak naslouchat nosu? Proč a jak rozvíjet čich? Jak skrze čich posílit citlivost k sobě i k přírodě?

Dílina nabídne praktický rozvoj kontaktu s přírodou skrze čich a jeho vědomé prožívání. Pozorné vnímání vůní a pachů rozvíjí vztah k místu, propojení s přírodou i se sebou.

Na dílně účastníci poznají a zažijí:

- Naslouchání nosu - instinkt a čich - jak se čichem ne/orientujeme

- Probuzení nosu, poznávání a reflexe a popisování vůní
- Přírodní vůně a jejich působení - základy aromaterapie a aromapsychologie
- Přírodní a syntetické vůně - vliv na zdraví a na přírodu
- Aromaterapie pro každodenní podporu - tipy
- Meditace s vůní z přírody - co nám nese za zprávu

S sebou si účastníci a účastnice mají donést něco malého z přírody, co jim voní. Budou potřebovat také podložku na sezení, ideálně i na ležení venku v přírodě. Účastníci této dílny si v průběhu letní školy mohou pod vedením lektorky vytvořit osobní vůni.

J12 Blanka Dymáčková: Provázky a klubíčka jako prostředek k naplňování EVVO

Úterý 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Účastníci se dozvědí, co všechno s provázkem a klubíčkem dá v přírodě dělat. Vyzkouší si výrobu provázků z přírodních materiálů a využijí je ke tvoření. Lektorka jim představí projekt Od ovečky ke klubíčku jako ukázkou učení v souvislostech. Účastníci si odnesou si zásobárnu her a činností s uzlovačkou na rozvoj jemné motoriky a předmatematických dovedností, nabídku a tipů na rukodělné činnosti s využitím provázků rozličné síly i původu. Dozvědí se, jaké dovednosti a kompetence pomocí provázku můžou u dětí rozvíjet

J13 Jiří Blatný: Hudba v přírodě: Umění naslouchat

Úterý a středa 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Hudba je nedílnou součástí práce a náplně dne předškolního pedagoga. Sluch je smysl, který jde do hloubky věcí a propojuje nás s okolním prostředím a děním. "Hudba přírody" nás může inspirovat, být zdrojem pro tvoření a také nás její poslech může např. zpřítomnit, zklidňovat nebo nám zlepšit náladu.

Na této dílně se účastníci dozví, jak tvořivě využít hudbu a přírodu k rozvoji dětí. Jak "zvukový koncert přírody" využít k prohloubení vztahu dětí k přírodě? Dílna účastníky přenesení do světa zvukového objevování, tvoření i relaxace, propojí muzikofiletiku s EVVO. Součástí bude hudební lázeň, kde si účastníci sami vyzkouší, jaké je to ponořit se do zvukových krajin, které tvoří přírodní nástroje. V praktických cvičeních vyzkouší techniku naslouchání. Získají také příklady a inspiraci k hudebním aktivitám i tvoření s dětmi. Cílem je rozvíjet citlivost pedagogů ke vztahu mezi hudbou a přírodou a posilovat jejich schopnost naslouchat, vnímat i dále využít zvuky kolem nás.

J14 Jakub Šraj: Mužský element v MŠ napomáhá vytvářet pozitivní vztah k přírodě skrze mužské principy

Úterý a středa 14:00 - 16:00

V rámci dílny se účastníci a účastnice budou věnovat dvěma "bojovým" aktivitám – šermu a lukostřelbě – které lektor dětem ve školce rád nabízí. Obě disciplíny jsou vhodné pro kluky i pro holky, byť pro průvodce muže jsou možná trochu přirozenější. Ale každá žena se může snadno naučit střílet z luku a šermovat a být tak dětem v těchto činnostech příkladem. Tyto aktivity mohou dětem poskytnout příležitost možnosti uvolnění, spojení se sebou samým, propojení s tělem a následně také koncentrace. Nejde zdaleka jen o tzv. vybití agrese.

Nejprve se ovšem účastníci a účastnice budou věnovat výrobě jednoduchého meče a naučí se se krátkou šermířskou sestavu, poté si budou moci vyzkoušet střelbu z luku. Nakonec bude věnován prostor reflexi a diskusi, ale také otázkám bezpečnosti při těchto činnostech.

Praktickým přínosem může být seznam nejdůležitějších dohod, které je potřeba s dětmi věnovat pozornost, aby se všichni cítili bezpečně, například o specifických podmínkách potřebných pro bezpečnou lukostřelbu. Tyto prastaré disciplíny vyžadují rozlehlé bezpečné přírodní prostory, kterých zejména ve velkých městech ubývá a je třeba je chránit.

J15 Jan Kršňák: Intuhry s krajinou schoulenou do lidského těla

Úterý a středa 14:00 - 16:00, Čtvrtek 9:00-11:00

Budeme si hrát s tělem a jeho smysly a cítit, co se děje kolem nás i v nás. Intuitivní hry může člověk hrát i nehrát. Každý účastník dílny se může vzdálit a pozorovat, jak si hrají ostatní. I potom si totiž hraje. Krajina prochází tělem stejně jako tělo prochází krajinou. To se děje pořád. Když si děti hrají i když si dospělí nehrají. Snad se v jejich rozehraném těle cosi děje a oni si to prostě chtějí vychutnat. O prožitém se nemusí nic říkat, ačkoli se to smí, neboť hory rády naslouchají příběhům úbočí a dolin. Při intuhrách se mohou páchat chyby a tropit taškařice či hlouposti. Schopnost přímého kontaktu s přírodním prostředím (VKP2) je hravá a tvořivá a citlivost k přírodě (VKP3) přináší klid a spokojenost. Reflexe různých pohledů na přírodu, postojů k ní a ujasňování si vlastních hodnot (VKP4) se během intuher rozvíjí tím, že se zde nikdo nehodnotí a do ničeho nenutí. Kdo by soudil živý svět, zatímco se choulí v lidském nitru? Kdo by hodnotil vítr rozverně se prohánějící kůží ven a zase dovnitř? Voda v potoce nedělá chyby, což neznamená, že nemůže podemlít naše oči. Intuitivní pedagogika rozvíjí schopnost být pedagogem s vysokou mírou citlivosti nejen k dětem a dospělým.

KONTINUÁLNÍ DÍLNY

Kontinuální dílny se konají v úterý a středu 17:00 - 19:00, ve čtvrtek 13:30 - 15:30. Účastníci si zvolí na celou Letní školu jednu Kontinuální dílnu.

K1 Petra Jäger: The root system of good parent work in the context of nature education!

How can we use nature and the structure of the forest and nature kindergarten for our good and empathetic work with parents? We are open to all families and are happy about diversity in the families. Due to our concept, it makes sense to use the forces and conditions of nature for a good contact with the families. How is the adaptation period designed?

What kind of parents' evenings do we organize and what about the content of the development discussions for the parents? What a great treasure the families bring with them for a colorful cooperation and how do we keep our values in our concept.

How do I design challenging parent-teacher meetings and what solutions does nature offer us? How can I reassure anxious and worried parents and convince them with content? Let's learn from each other and about each other.

Dílna se koná pouze v anglickém jazyce bez tlumočení.

K2 Milena Poeta: Příroda mluví všemi jazyky

Příroda ani její fungování nejsou vázané na jazyk, proto je prostředí lesních MŠ je jako stvořené pro začleňování vícejazyčných dětí. Víte, jak se u dětí projevuje fenomén

vykořenění? Umíte si v přírodě najít pomůcky pro rozmluvení dítěte, které nemá žádnou znalost češtiny? V průběhu kontinuální dílny si ukážeme, jak konkrétně komunikovat s dítětem, které vůbec nerozumí česky a jak vytvářet bezpečné prostředí pro děti s migrační zkušeností. Vědomý vztah ke krajině souvisí s pocitem bezpečí, domova i kulturní identitou – proto je třeba vícejazyčným dětem v tomto ohledu věnovat pozornost a porozumět jejich potřebám.

Vyzkoušíme si práci s jazykovou biografií a zaměříme se na to, jak skrze vztah k přírodě a místním tradicím budovat v MŠ pozitivní vztah k rozmanitosti. Dílna je vhodná pro začátečníky i pro ty, které ještě ve školce vícejazyčné děti nemají, ale zajímají se o podporu dětí se speciálními potřebami a principy inkluzivního designu.

K3 Katia Hueso: Ecoliteracy games: How to connect and get to know nature

Nature-based education requires a good connection to nature and some basic knowledge to enjoy it, learn more about it and stay safe. Risky play in nature is a powerful tool not only to learn about oneself, but also about the natural world. In this workshop different games will be offered that help participants connect with nature, socialize with others, learn about themselves, about nature and know how to stay safe. The games are inspired in the deep ecology environmental education school of thought, with a strong biophilic sense of belonging to nature. They avoid a curricular, guilt-based approach typically found in other environmental education settings and are rather based on the feelings of joy, mutual support and symbiosis with the living world. In this way, participants will feel to be part of nature and not apart from it. The workshop will offer games for all ages, group types and sizes. They can be applied in formal, non-formal and informal education settings and are scalable and adaptable for inclusion of people with additional needs. Participants will also have the opportunity to invent and share their own games in nature. Some theoretical and practical background information on outdoor play, risk management and ecoliteracy will also be provided between play sessions.

Dílna se koná pouze v anglickém jazyce bez tlumočení.

K4 Martina Holcová: Lesní mysl - "Co milujeme, to ochraňujeme"

Dílna vychází z finského konceptu Lesní mysl, umožňuje pečovat o sebe a své zdraví fyzické a duševní a tím si zachovávat v životě rovnováhu. Účastníci se seznámí se vznikem konceptu Lesní mysl, jeho hlavními myšlenkami a pilíři a třemi kořeny Lesní mysl, které lze jednoduše cvičit. Účastníci se budou věnovat ztišení a bytí tady a teď, umění hledat v sobě a okolo to krásné, dobré, odvaze klást si otázky a hledat na ně odpovědi. Účastníci si vyzkouší cvičení ze všech 3 kořenů lesní mysl, kombinované s chůzí lesem. Pak bude následovat reflexe a sdílení poznatků. Účastníci si osvojí jednoduchá cvičení sloužící k péči o sebe, o své zdroje. Budou mít příležitost pracovat s kartami Lesní mysl a jejich využitím ve výchovně vzdělávacím procesu. V třetí části dílny zůstane prostor na dotazy účastníků a prohloubení poznatků a tvorbu vlastních cvičení v rámci Lesní mysl a úvahy, jak se dá Lesní mysl využít s dětmi v lesní školce. Dále bude věnován prostor představení různých podobných směrů u nás i ve

světě (lesní lázeň, lesní terapie, shinrin yoku), sdílení zkušeností z Mezinárodního fóra Lesní terapie v jižní Koreji.

K5 Ola Zavadová a Alice Hlaváčková: Hudební dílna v přírodě

Hudba je neoddělitelnou součástí života ve školce. Hudba nás spojuje s dětmi, s přírodou, i s námi samotnými. Zpěvem se stáváme dětmi a zpěvem dětem sdělujeme, kým jsme.

K tomu všemu nám pomáhají pentatonické písně i naše tradiční lidové písničky. Každá se hodí k jiné náladě a příležitosti, k jinému ročnímu období, jinému živlu. A příroda s námi ladí a nahrává nám stejnou notou. V písních nalézáme paralely obrazů přírody k náladě a emocím, které zpěvem lidé vždy vyjadřovali. Letos na kontinuální dílně Hudba přírody vznikne lesní hudební orchestr, který se ponoří do hudby živlů, hudby přírody.

Důležité info pro účastníky: je nutné přivést si s sebou vlastní flétnu - začátečníci ideálně pentatonické flétny od pana Čípa (možno sehnat [zde](#).) Pokročilí flétnisté mohou vzít jakoukoliv sopránovou zobcovou flétnu. Ostatní nástroje si budou účastníci hledat v lese a na zahradě. V lesním ansámbli budou naslouchat zvukům přírody i jeden druhému. Naučí se společně zpívat a hrát písničky pentatonické i lidové, které jsou propojeny s přírodními živly. Budou pracovat i s hlasem a dechem, s nástroji i vším, co nás obklopuje. Účastníci budou vedeni k tomu, aby byli co nejvíce tvořiví, svobodní a přitom naslouchající a respektující. Pomocí zpěvu lidových písní o přírodě bude výukový program rozvíjet nejen vztah k přírodě, ale také vztah k místní krajině a pocit zodpovědnosti za něj.

K6 Martina Březinová a Jakub Šraj: Práce se dřevem v lesní školce

Řemeslo má potenciál rozvíjet u dětí sounáležitost s místem, kde žijí, a zároveň citlivost k přírodě - keře a stromy kolem nich se proměňují dětskýma rukama v nové předměty a s tím roste radost z toho, že jsou takové keře a stromy kolem nás. U pedagogů rozvíjí práce se dřevem mj. schopnosti a dovednosti pro zkoumání přírody a životního prostředí, porozumění některým zákonitostem ekologických dějů a znalosti potřebné k šetrnému zacházení s přírodou a jejími zdroji. To vše se skrze pedagogy přirozeně přenáší při práci se dřevem i na děti. Jak bezpečně pracovat s nářadím s dětmi předškolního věku? Jak postupně práci se dřevem zavádět? Jaké nářadí je nezbytné, co se může hodit, kde co sehnat a s čím si nemusíte lámat hlavu? Bude se tvořit v lese z toho, co les nabídne. Vedle jednoduchých věcí pro malé děti se účastníci naučí vytvořit i něco složitějšího, co lze dělat s předškoláky. Kurz je určen hlavně začátečníkům v práci se dřevem, a těm, co se obávají pracovat se dřevem s dětmi předškolního věku.

Dílna se koná v českém jazyce s konsektivním tlumočením do angličtiny.

K7 Alena Herajná: Upcycling - umění recyklace

Účastníci se budou učit šít funkční oblečení do přírody. Naučí se, jak využít odložené oblečení na výrobu něčeho nového. Češi ročně vyhodí 120 až 180 tisíc tun textilu. Textil představuje zhruba 4-6% z komunálního odpadu. Zároveň se při výrobě nového oblečení spotřebuje velké množství vody a chemikálií, např. pesticidů při pěstování bavlny. Doprava zboží také zanechává v přírodě svou stopu. Proto je nejzodpovědnějším spotřebitelským chováním nosit to, co již máme, vyměňovat, přešít, nakupovat lokálně, dát přednost organické bavlně atd. Budou se tu šít rukavice, čepice, kukly či ponožky ze starých svetrů; trička, tílka nebo legíny z merino vlny nebo z bambusu. Dílna je vhodná i pro úplné začátečníky, kteří se zde seznámí s tvorbou střihu a základy šití na šicím stroji. Na dílně bude vybírán příspěvek dle využitého materiálu.

K8 Josef Rosen: Klaun jako vnitřní opora

Na této kontinuální dílně se účastníci zaměří na otevření srdce a rozvoji radosti a hravosti a pomocí praktických klaunských cvičení, upevnění smyslu pro humor, nadhledu a pozitivního myšlení. Kurz zároveň nabídne spoustu zábavných her a cvičení, které pak budou využitelná přímo v práci s dětmi. Účastníci v sobě probudí svého vnitřního klauna s jeho naivním a upřímným pohledem na svět. Budou zkoumat vlastní hranici humoru, trapna a jak ho využít ve své práci. To vše v kontextu environmentální výchovy a témat, kdy je kladen důraz na přirozenost a spontaneitu. Účastníci se budou zabývat i otázkou, jak může vnitřní klaun pomoci k duševní odolnosti, která je velmi potřebná k životu (nejen tváří v tvář klimatické nestabilitě). Cesta vnitřního klauna přivádí člověka k poznání svých emocí a většímu poznání sama sebe. Poslední den kurzu bude také věnován didaktice her, jak je zadávat, co hlídat, a jaká je role průvodce při hře.

K9 Gabriela Doubek: Dítě a smrt, její podoby v proměnách roku

Tématem této dílny bude smrt - jak děti vnímají smrt a konečnost, a jak toto náročné téma mají uchopené jejich průvodci. Jak může téma smrti pomoci chápat přírodu a její děje a zákonitosti. Dílna nabídne dobré příklady z praxe, jak zapojit dítě do rituálů během roku, do obřadů posledních rozloučení, jak doprovázet truchlení. Vytvoří prostor pro sdílení zkušeností s tématem smrti v předškolním vzdělávání, ať už šlo o nález mrtvého ptáčka v přírodě, nebo úmrtí domácího mazlíčka nebo dokonce člena rodiny dítěte, nebo o úmrtí v rodině průvodce. Může jít také o téma potratu - ztráty nenarozeného dítěte, o němž již dítě ve školce vědělo a těšilo se na ně. Jak lze podpořit děti, které procházejí zármutkem ze ztráty, jak zapojit do skupinu vrstevníků. Vodítkem bude koloběh roku s jeho svátky a tradicemi, jak jsou slaveny v mnohých v lesních školkách.

K10 Lenka Hřibová: Propojení EVVO a dětské literatury v kombinaci s rukodělnými činnostmi z přírodních materiálů

Dílna bude zaměřena na práci s dětskou literaturou a hledáním inspirace a environmentálních souvislostí. Účastníci se mohou těšit například na Stopovanou s medvídkem Pú, Jak tukoni zachránili strom (Oksana Bula) a Pufodédr (Daisy Mrázková). Teoreticky i prakticky bude probrána role představivosti a hry v raném dětství, proměny podmínek dětství i rodičovství v 21. století. Účastníci si budou moci vyzkoušet hamaka čítárnu, "ručprčky" z vlny, klacíků a vosku. Vyzkouší si, jak se dá didaktika EVVO dělat skrze rukodělné činnosti v lese, na zahrádce a na dvorku.

K11 Marie Rumlenová: Nenásilná komunikace

Přežití lidského druhu závisí na naší schopnosti rozpoznat, že naše dobro a dobro těch ostatních je ve skutečnosti jedno a to samé. ~ M. Rosenberg

Metodu nenásilné komunikace (NVC) rozvinul Marshall B. Rosenberg. Je založená na naslouchání sobě a komunikačnímu partnerovi, ochotě vnímat pocity a potřeby své i druhých. Pomáhá překonávat navykklé vzorce a řešit konflikty. Rozvíjí vztahy založené na úctě a spolupráci. Na dílně se účastníci seznámí se základními pilíři Nenásilné komunikace. Pozornost bude věnována otázkám Jak vzniká násilí a proč se k němu někdy uchylujeme? Jak tvořit harmonii uvnitř sebe a okolo sebe? Jak si zachovat integritu a lidskost ve vypjatých situacích? Jak rozvíjet schopnost spolupráce a komunikace při řešení konfliktů? Jaké kompetence můžeme dětem předat pro řešení konfliktů? Pozornost bude věnována tréninku

umění naslouchat sobě i v náročných situacích, které je základem důvěry ve vlastní vliv na předcházení a řešení problémů (nejen) životního prostředí. Dále budou účastníci cvičit empatické naslouchání a vyzkouší se je v dialogu. Získají praktické tipy pro náročné situace s dětmi, s partnerem a v pracovním kolektivu.

K12 Blanka Dymáčková a Veronika Formánková: Dramatická výchova jako efektivní nástroj EVVO

Dramatická výchova je efektivní metodou vzdělávání. Poskytuje dětem bezpečné prožitky skrz hru. Dají se skrze ni prozkoumat i témata, která na první pohled vypadají náročná nebo těžko uchopitelná. Dílna bude zaměřena zejména na praktické ukázky použití dramatické výchovy v předškolní pedagogice. Pozornost bude věnována cvičení a aktivitám zaměřeným na prozkoumávání vztahu dětí k přírodě, ale na programu bude i strukturovaný program, vycházející z příběhů knížek A. Lobela. Cílem dílny je osvojit si dovednosti, jak pomocí dramatické výchovy podporovat citlivost k přírodě u dětí a u pedagogů zejména schopnost sebereflexe v kontaktu s přírodou, a ujasnění vlastních postojů a hodnot.

ZÁVĚREČNÝ CEREMONIÁL

Pátek 9. 8. 2024 9:00 - 11:00

Rozdmýchejte to, co ve vás hoří!

Závěrečným ceremoniálem vás provedou **Nadja Hillgruber a Petra Jäger**.

Při našem závěrečném obřadu společně archaickým způsobem rozdělán oheň třením dřev. Abychom zapálili oheň, je však také potřeba nadšení a vášně.

Jako oheň navenek zažehne mihotavé plameny, tak také vykřesáme jiskru vědomí uvnitř nás a oživíme oheň srdce. Obejmeme své blízké v kruhu a zapíváme esenci života. Rozloučíme se s přáním, aby v budoucnu došlo k mnoha dalším setkáním, aby roztály ledy v lidských srdcích a abychom si uvědomili, že jsme všichni propojení, jeden s druhým i se sítí života Matky Země. Toto spojení je dar, který si navzájem dáváme a který si neseme v srdci. Budeme se těšit na mnohá další setkání s našimi starými i novými přáteli, a přejeme si, aby si každý odnesl vnitřní oheň nadšení a vášně pro svou práci - péči o předškolní děti v přírodě - do svých zemí a domovů.

DOPROVODNÝ PROGRAM

Pondělí 5. 8. 2024: uvítací oheň

Úterý 6. 8. 2024: promítání filmu Of Children and Trees režisérky Natalie Pfister. Film bude v původním znění (rétorománština, francouzština) s anglickými titulky; oheň

Středa 7. 8. 2024: křest knihy Richarda Louva **Poslední dítě v lesích**; hudba a tanec; oheň

Čtvrtek 8. 8. 2024: tombola; oheň

Pro potěchu duše i těla pro vás připravujeme:

tržiště (knihy, didaktické pomůcky, ekodrogerie, oblečení, šperky, papírenské zboží atd.);

férovou kávu a konopné pivo Biohemp;

dorty, koláče a další drobné občerstvení nejen na svačinky;

ranní cvičení

masáže

tattoo

vyměňovací bazárek (příspěvky vítány - oblečení, obuv, doplňky)